

עיתון 77 • נפתח בסיפור פרוים גראץ
מאת הסופר הסובייטי ממוצא יהודי יצחק
באבל, הנחשב כמעולה בין אמני הסיפור
הקצר ברוסיה במאה ה-20. תחת הכותרת
שירים ושירים מנסה גברת בעלת יומרות
תרבותיות בשם יאירה גינוסר להביע את
שאיפותיה מהתעניינות של ישראלים ב-
ספרות. היא חולמת על היום שבו תחלף
שיחת-הלין ברחוב על מישחקי-כדורסל
בין מובילי-ג'ורג' וארזה נגד מכבי תל-
אביב בשיחת-רחוב בין אהודי "דאפי",
גיבורתו של א.ב. יהושע לבין אהודי
"וונדי", תגיבורה של עמליה כהנא-כרמון.
פרק מתוך רומן בכתובים של שמעון
בלס, סיפור של בעל שיהיה קורונה.

* "עיתון 1977", מס' 3, יוני-יולי 1977,
עורך: יעקב בטר.

יצחק באבי
סיפור נהדר

קטע מתורגם מתוך הבחילה של ז'אן פול
סארטר, וקטע מתורגם נוסף מתוך קדימה
אידיוטים של ברנרד מלמרד האמריקאי,
מאוהבים בחשימה הדינמית של פינחס גינור
סר על "שירו הראשון של אלכסנדר פן"
מהווים את הפאנורמה הסיפורית, הלימ
רנית והסרת-הדבק של עיסת התות-סיפי
הותי הנאת.
מדור השירה של עיתון 77 מצליח ללכד
מילים רבות מאת אנדר אלדן, עליזה נהור,
דן לוי, אביבה גור, מיכל מוכרין ואחרים.
המייצגים סימפסון בולט של אחת מחולות
השירה העברית כיום, המעוררת לעיתים
את ההרגשה שבארץ קיים רק משורר
אחד, המפרסם שירים רבים תחת שמות
עט שונים.
את המדור ה"עיוני" של עיתון 77 מספק
העיתונאי אהוד בן-עזר, בהמשך סידרת

רשימותיו. מלחמה ומצור בסיפורת הישר
ראלית (1976-1977), שבה הוא מנסה
לפענח את הגימטריה בסיפורת העברית
שלאחר מלחמת יום-הכיפורים, תוך שהוא
מצטט כמינתגו את עצמו ברוח להג, שעה
שעיניו סתות מראות את הסיפורת האמרי-
תית שנוצרה בארץ בשנים האחרונות מתוך
מניעים כיתיים.
סיפורו הנהדר של יצחק באבל, שירה
של יונה וולך, שיריו של מישל חודד המי-
תורגמים מערבית - היו מוצאים את מקור
מם בכל זמנה או מוסף אחר לסיפורת.
הדייסה הסיפורית של אידיש-שטאל-
אכוסטנציאליוס-תודעה יהודית-אצולת בני
המשברות המצופים בייפיו-נפש, מהווים
החמצה של הזדמנות להביא לקהל הקור-
אים עוד ירחון-סיפורת בעל מגמה איכו-
תית חברתית מוגדרת.

תרגום... דרזון היתה להבה אחת גדולה. הלהבה אכלה כל דבר

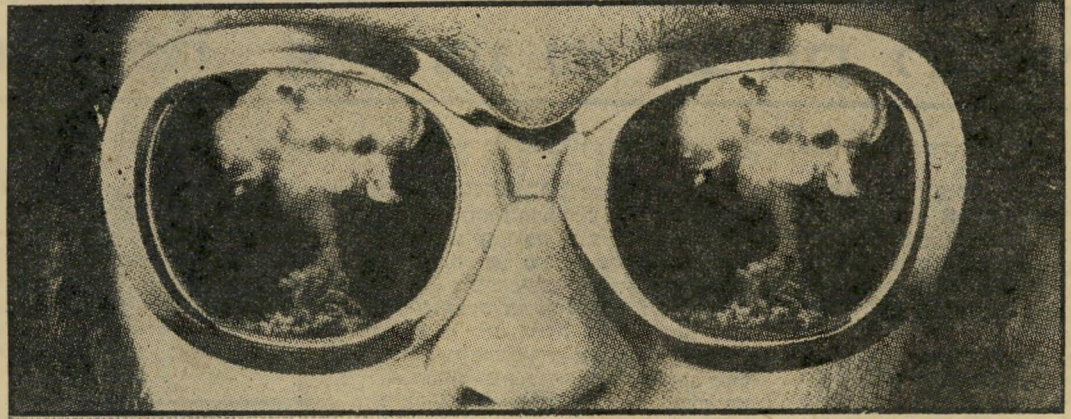
אורגני. כל דבר שריף... דרזון נראתה עכשיו כמו הירת.

רק מינרלים. האבנים להטו. כל האחרים בסביבה היו מתיים..."

האיש שחזר מליכרה הגוויית

אלמנת-מלחמה. היא שואלת את אחד השבויים אם אינו
"צעיר מכדי להיות כצבא" ואת האחר "אם אין הוא
נורא וכן להיות כצבא" ומסיפה הגיג מליכרה: "כל
החיילים האמיתיים מתו."
ימים לפני שחזרה דרזון מבקר אצל השבויים
האמריקאים בבית-מיטבחים 5 הווארד וי. קמפבל, אמ-

האויב הגרמני - ונופלים בשבי בידי חיילי הגזע-
העליון: "שניים היו זקנים מלוקים - זכי ריח, ללא
שיניים, כפרסיונים. הם לא היו חיילים סדירים, הם
קיבלו נשק גרוטאט ובגדים ערומים, שנלקחו מהחיילים
שנמנשו זה-עתה נהרגו." השלושה אינם השבויים היחיד-
דים: "מיסיסיפי של אמריקאים משפלים זרם בעמק.

ריקאי נאצי הלוכש כובע טכסאסי ומגפיו-סוקר מקושטים
בצלבי-קרוס ובכוכבים. על שרולו פס רחב ואדום עם
צלבי-קרוס כחולים בתוך עיגולים לבנים: "הכחול זה
השמיים של אמריקה... הלבן מסמל את הגזע שהיה
החלוק של היבשת, יושב את הביצות, ברא את היערות
וכנה את הדרכים ואת הגשרים. האדום מסמל את דם
הפטריוטים האמריקאים שנשפך בשימחה רבה כל-כך
בשנים שעברו..." מסביר קמפבל. הוא מציע לשבויים
המורעבים סטייקים, אם יהיו נכונים להתייחס לחטיבה
של "אמריקאים חופשים" על-מנת להילחם בקומוניסטים.

עשרות אלפי אמריקאים נשרפו בכבדות מזרחית... וכך
מובלים השבויים וביניהם בילי פילגרים לבית-הסוחר
בדרודן.

"כל החיילים האמיתיים מתו"

רשמיו הראשונים של בילי פילגרים מבית-הכלא
מלאי תהיות. הוא פוגש במקום שבויי-מלחמה בריטיים:
האנגלים היו נקיים ונלהבים והגוונים וחזקים. הם שרו
נהדר, לעזאזל, הם שרו כך כל הלילה, במשך שנים..."
לדעתו של בילי הם ניצחו במלחמה מפני "שהגרמנים
העריצו אותם. הם חשבו שהם כדיוק מה שאנגלים
אנצרים להיות. הם עשו מהמלחמה משהו מסובך, הגיוני
ומשעשע..." אלא שבילי מוטרד מדבר אחד: "רק
הנרות והסבון היו מתייצבת גרמניה. בין הסבון והנרות
היה רמזון שגני הורח. הבריטים לא יכלו לדעת שה-
נרות והסבון עשויים משמן מעורב של יהודים, צוענים,
הומניסטים, קומוניסטים ושאר אייבי המדינה..."
אחרי אישפון קצר בבית-החולים המקומי נאלץ בילי
פילגרים לצאת לעבודת-כפייה בדרודן גופא, יחד עם
שבויי-מלחמה אחרים: "המצעוד דהר, וצלע ומעך
לעבר שער בית-המיטבחים של דרודן ונכנס פנימה.
בית-המיטבחים לא היה עוד מקום חומה. כימקט כל
הבהמות הכשרות לאכילה בגרמניה כבר נישחטו ונאכלו
והורבנו על-ידי בני-אדם, רובם חיילים..."

ההיסטוריון וחולה-ההידהוד

בהזיותו-שיוטיו בזמן ובחלל, פוגש בילי פילגרים
באחד קילגור טראט, מתבר סיפורי מדע-בידיוני בלתי-
ידוע, שבילי מעריצו. טראט הוא זה שיוצר את הפלא-
טה טרלפמדור עבור בילי והזוחליו. טראט חיבר דברים
כמו: "ספר על עץ מניב כסף. עליו היו שטרות של
20 דולר, פרחו היו אינורות-חוב ממשלתיות, פיוותיו
היו יהלומים. הוא משך אליו בני-אדם שהרנו זה את
זה סביב שורשיו והיו זיכול מצויין..." או סיפור אחר
על הלווייה של אשף-מיטבת צרפתי שם: "בדיוק לפני
שסוגרים את הארון בזקנים המלווים פטרופיליה ופפר-
קה על הנפטר..." ובעזרתו של אותו קילגור טראט
ממשיך בילי לחיות בכמה זמנים ומקומות, כשהוא עבד
לסיוטיו דרודן שאינם מרפים ממנו.
בלילה שבו חרבה דרודן שהיה בילי וחבריו באחד
ממרתפי בית-המיטבחים: "לפני שהחלה ההפצצה הלכו
השומרים האחרים לבתיהם הנחומים בדרודן. עתה היו
נהרגים, כולם עם בני-משפחתיהם" וההפצצה היתה

בליל 13 בפברואר 1945 נהרסה העיר דרודן בהתקפה
אווירית של בעלות-הברית. 135,000 אנשים מתו בה
כתוצאה מן ההפצצה. פצצת-האטום שהוטלה על הירו-
שימה מאוחר יותר קטלה 71,379 אנשים, והפצצה שהוט-
לה על נגסאקי קטלה 24,000 אנשים. בין השבויים האמרי-
קאים בדרודן היה חייל צעיר בשם קורט וונגוט,
שנשא במשך יותר מ-20 שנים בתוכו את סיפור ההפצצה
של עיר שבינו. את סיפורו פותח וונגוט במילים:

"בית-מיטבחים 5 או מסע-הצלל של הילדים, מחול-
חובה עם המוות, מאת קורט וונגוט הצעיר, אמריקאי בן
דור רביעי, ממוצא גרמני החי עתה כתנאים נוחים
בקייפ-קור (ומעשן יותר מדי) ואשר, כסניור בחיל הרג-
לים האמריקאי Hors De Combat כשבויי-מלחמה,
חזה בהפצצה על דרודן, גרמניה, "פירנצה ששל האלבה",
לפני ימים רבים, ונותר בחיים כדי לספר את הסיפור.
זהו רומן, משהו בנוסח הסיפורים המלגרסיים-פכיוספר-
ניים של כוכבי-הלכת טרלפמדור, המקום אשר ממנו באות
הצלחות המעופפות. שלום." בימים אלה ראתה אור
מהדורה עברית של הספר *.

מאז תום מלחמת-העולם השנייה נכתבו בארצות-
הברית כמה מהמעולים שבסיפורי המלחמה שחברו אי-
פעם. בולטים בהם העיונות והחומים של גורמאן מילר,
לגינתו וחזרה ולן לחרושתן האלמנות מאת גיימס גרנס
ומילכוד 22 של ג'וזף הלר.

בית-מיטבחים 5 נמנה עם עידיית זו של סיפורי-
מלחמה. כיצירה העוסקת באומצת-הנשק המלחמתית
מתוך היבט סאטירי בעל גוון סלאפטי מסורתי. סיפורי-
העלילה יוצא-דופן. הנפש-הפרעלת המרכזית היא זו של
בילי פילגרים ** המשיט קדימה ולאחור בתוך החלל
הזמן, חי בכל הזמנים בתוספת ממדי-רביעי בפלאגסה
מסורפת ומתענית בשם "טרלפמדור". החוויה המרכזית
של בילי פילגרים היא חווית המלחמה והשבי בדרודן.
היא מתפלגת בסצנות-ירקע על גישואי בתו, עסקיו, בית
החולים לנפגעי-המלחמה ורשימתו על-ידי צלחת-מעופפת
מכוכבי-הלכת טרלפמדור - חוך שהוא מעורר סידרת
שאלות הנוגעות למסור המערבי. בילי פילגרים חי
בסיוט של דרודן המרופדת בטונות של קמח עצמות
אדם. וונגוט הוא ציניקן מלא רגש. סיפור הוא, אנטי-
מלחמתי, ובתוכו הוא מלגלג על ספרים, אנטי-מלחמתי-
תיים" ומציין שיש גם ספרים, "נגד קרחונים".

בילי פילגרים הוא, אנטי-גיבור" המגיע למלחמה
כסגור-כומר, משרתו של מטיף, ואינו מצפה לאותות
גבורה. מקננת בו אמונה שיפלת-ירוח בישועה-הנוצרי,
שרוב החיילים, "חשבוהו לפטריח". הוא אינו נראה כלל
כחייל, אלא כפלאמנו מזהרם. יחד עם חייל בשם וירי
ועוד חייל הם מברדדים בין הקוים וירי נושא באמ-
תחתו את כל הפריטים שהונפקו אי-פעם לחיילים, ובי-
ניהם תנ"ך עמיד בפני כדורים, החוברת, "רע את האייבי",
ותמונה פורנוגרפית של אשה המנסה לקיים יחסי-זמן
עם פניו שלנדי. השלושה נקלעים אל מאחרי קווי

* בית-מיטבחים 5, מאנגלית: יורם קניוק, הוצאת
זמורה, ביתן, מודן, 152 עמודים.
** באנגלית: עולה-רגל.